

50th Anniversary Y.W.C.A.
SPECIAALNUMMER 1969

HET JEUGDTEHUIS

W. FACHÉ
Lic. ped. wet.
Algemeen secretaris
Vlaamse Federatie van
Jeugdtehuizen.

1. Het jeugdtehuis is principieel open voor alle jongeren behorende tot de oudste leeftijds-klasse van de jeugd.

Onder deze principiële openheid, wordt in het jeugdtehuiswerk verstaan dat men buiten de leeftijd geen enkel selectie criterium hanteert. Iedereen die binnen de gestelde leeftijdsgrenzen valt en vrijblijvend het jeugdtehuis wenst te bezoeken, is welkom. Het gebruik van lidkaarten in de meeste jeugdtehuizen, doet geen afbreuk aan dit principe. In feite betekent voor de jongeren de lidkaart, dat bij gelegenheden waarvoor een toegangsprijs moet worden betaald, de leden of gratis toegang hebben of tegen een gereduceerde prijs worden toegelaten.

Er wordt dus niet gelet in een jeugdtehuis op het sociaal milieu, de godsdienstige, filosofische of politieke overtuiging e.d. van de jongeren. Nochtans blijkt dat de groep, vooral in kleinere jeugdtehuizen, zichzelf als het ware uitselecteert. Hierdoor krijgen heel wat jeugdtehuizen een publiek dat enigermate is gehomogeniseerd, zowel wat de leeftijd als de stijl betreft.

Uit de in 1919 opgerichte Y.W.C.A. ontstond in 1952 te Antwerpen het eerste en thans nog het meest toonaangevende jeugdtehuis in België.

Deze vorm van jeugdwerk neemt thans een zeer belangrijke plaats in, tussen de talrijke voorzieningen voor de jeugd in haar vrije tijd. Enkele cijfergegevens tonen duidelijk de relatieve belangrijkheid aan van deze vorm van jeugdservice.

In 1968 waren er vijftienennegentig jeugdtehuizen erkend en gesubsidieerd door de Nationale Dienst voor de Jeugd. Hierbij mag men naar schatting bijna nog evenveel initiatieven rekenen die de jeugdtehuis-conceptie nastreven. In de voorziene begroting 1969 van de Nationale Dienst voor de Jeugd bedraagt de subsidie voor erkende jeugdtehuizen veertien en een half miljoen. Dit betekent ca. 1/4 van de totale begroting (zestig miljoen) voorzien voor de vrije jeugdvorming (sociaal culturele sector).

Tot hier enkele voorhanden zijnde cijfers. In het vervolg van dit artikel zullen wij, rekening houdend met de toegemeten plaatsruimte voor dit artikel, ons beperken tot de volgende punten:

- 1. voor welke jongeren staat het jeugdtehuis open?*
- 2. welke service biedt het jeugdtehuis aan de jongeren?*
- 3. is het jeugdtehuis identiek met het spontane en informele onderling samenzijn van jeugdigen?*

2. Geboden service.

Wat thans onder de officiële benaming «jeugdtehuis» wordt samengevat vertoont een zeer grote verscheidenheid.

Wat hieronder aangegeven wordt als geboden service door het jeugdtehuis, is niet allemaal even essentieel in elk jeugdtehuis. Daarenboven bieden sommige jeugdtehuizen ook nog andere vormen van service. Bijvoorbeeld in

jeugdtehuizen, waar de buurt een essentieel kader vormt in de dienstverlening, wordt ook nog psycho-sociale hulp geboden.

Sterk veralgemeend kan men zeggen dat in het jeugdtehuis de mogelijkheid geboden wordt tot vrijblijvende ontmoetingen, tot initiatie in en hulp bij kwalitatieve verdieping in bepaalde vrijetijdsbestedingen en tenslotte tot informatiewinning.

- a) *Ontmoetingsmogelijkheid van jeugdigen op basis van casuele sociale bezigheden en activiteiten die met gemak door iedereen beoefend kunnen worden.*

In het jeugdtehuiswerk wordt hierin op verschillende wijzen voorzien. Zowel door de inrichting van een barzithoek, waar jongens en meisjes gezellig kunnen praten en van elkaars gezelschap kun-

HET JEUGDTEHUIS

nen genieten, onder het drinken van cola, koffie, thee of bier, als van een rustige leeshoek met tijdschriften, dagbladen en boeken, of van een luister disco-corner, of van een plaats waar een partijtje biljart, ping-pong of volley-ball kan gespeeld worden e.d. Niet alleen door een geschikte accommodatie wordt gelegenheid gegeven tot vrije en casuele sociale contacten, maar ook door het inrichten van dansinstellingen e.d.

De typische sfeer tijdens deze instuiven en in de ontmoetingsplaatsen is die van het losjes samenzijn en het «va et vient».

Bij de jeugdtehuisleiding bestaan er met betrekking tot de waarde van deze vorm van sociaal contact, verschillende visies en onzekerheden.

Volgens de eerste visie heeft de dansinstuif, de bar-zithoek e.d. een doorgangsfunctie, namelijk naar de activiteiten in vaste clubs. De steeds maar veldwinnende andere visie, kent daarentegen aan **alle** voorzieningen in het kader van een jeugdtehuis een eigen specifieke waarde toe. Deze laatste visie krijgt niet alleen steun vanuit de jeugdtehuispraktijk, maar eveneens vanuit de vrijetijdspedagogiek.

b) *Initiatie in vrijetijdsbestedingsvormen en gekwalificeerde hulp bij kwalitatieve verdieping in bepaalde aktievelden.*

Heel wat vrijetijdsbestedingen (b.v. fotogra-

fie, natuurexploratie, gitaarspel, recreatieve sporten e.d.) vereisen de beheersing van vaardigheden en van kennis. In een jeugdtehuis wordt de mogelijkheid geboden deze noodzakelijke kundigheden en kennis te verwerven onder gekwalificeerde leiding. Het jeugdtehuis kan daarenboven aan jongeren voorzieningen bieden tot diepte-ervaring en kwalitatief beleven op bepaalde aktievelden. Deze diepte-ervaring zal door velen wel gezocht worden in het samen zijn met vaste vrienden, waarmee zij in hun eigenheid bij elkaar passen, die een zekere levensstijl, bepaalde voorkeuren en liefhebberijen met elkaar gemeen hebben.

De diepte-ervaring kan eveneens gezocht worden in een samenzijn rond een speciale akti-

viteit of interesse. In principe is hiervoor elk menselijk aktieveld geschikt: fotografie, natuurexploratie, musiceeren (beat of gitaar), basket-ball, filosofische of godsdienstige bezinning, politieke aktie, enz. Maar de veelsoortigheid van persoonlijke interesses van jongeren én de dikwijls vereiste eerste klas faciliteiten laten niet toe, binnen een jeugdtehuis alle mogelijkheden te bieden. Voor verschillende aktiviteiten zal het jeugdtehuis moeten verwijzen naar clubs voor kwalitatief hoogverzorgde aktiviteiten buiten het jeugdtehuis.

c) *Ruimte en materiële voorzieningen voor initiatiefrijke jongeren.*

Thuis hebben jongeren niet steeds de plaatsruimte, of de middelen tot velerlei aktiviteiten.

Een jeugdtehuis biedt daarom mogelijkheid om bijvoorbeeld een brommer te repareren, om een radio of go-cart in elkaar te knutselen, om zelfgemaakte foto's te ontwikkelen en te vergroten, om schilder- of beeldhouwwerken ten toon te stellen, enz.

d) *Informatie.*

Jongeren trachten veelal hulpeloos na te vragen «waar en door wie» zij kunnen geholpen worden, bijvoorbeeld inzake problemen omtrent hun beroepsleven, hun studie, hun legerdienst, enz. Zij blijken hierbij niet steeds de weg te vinden naar bestaande gespecialiseerde service-instellingen of -diensten. Evenmin zijn zij steeds goed geïnformeerd over verantwoorde vrijetijdsbestedingsmogelijkheden in de eigen woonomgeving.

vervolg blz. 58

HET JEUGDTEHUIS

Heel dikwijls is de jeugdtehuisleider één van die vertrouwenspersonen aan wie jongeren vragen van persoonlijke en algemeen zakelijke aard stellen. Het is dan ook noodzakelijk dat een jeugdtehuisleider in staat zou zijn persoonlijk een volledig antwoord te geven op de hem gestelde vragen, ofwel de jongeren nauwkeurig te verwijzen naar een gespecialiseerde instantie (bijvoorbeeld P.M.S.-centrum, jeugdplaatsingsdienst van de R.V.A.).

Opdat de jeugdtehuisleider deze informatiefunctie zou kunnen vervullen, moet hij zich dan ook permanent kunnen documenteren met betrekking tot de verschillende domeinen waarin zich het leven van een jeugdige afspeelt (1).

Naast informatie met betrekking tot de persoonlijke problemen van de jongeren, moet het jeugdtehuis eveneens systematisch informatie verschaffen met betrekking tot het actuele maatschappelijke gebeuren.

Deze informatie is een noodzakelijke voorwaarde voor de participatie van de jeugd aan de snel evoluerende maatschappij. Slechts in een klein aantal jeugdtehuizen gebeurt dit reeds.

vervolg biz. 75

(1) Hiervoor kunnen wij verwijzen naar het «Nationaal informatie- en documentatiecentrum voor de jeugd». Adres voor briefwisseling: Smidsestraat 112, Gent.

W. FACHÉ,
Licentiaat in
de pedagogische
wetenschappen.
Algemeen
secretaris van
de Vlaamse
Federatie van
Jeugdtehuizen.

HET JEUGDTEHUIS

3. Het jeugdtehuiswerk ligt in het perspectief van een optimum in dubbele zin.

Het gezin, de school of de werkplaats zijn milieus, waarin zich een groot deel van het jeugdleven afspeelt. Naast, zo niet tegenover deze domeinen handhaaft en cultiveert de jongere een eigen milieu, een zogenaamd derde milieu. Dit milieu is bij uitstek dé plaats van het samen jong zijn. Het eerste milieu (het gezin) en het tweede (school en werkplaats) deelt de jongere niet alleen met ouderen, maar deze bekleden daarin zelfs zulke bijzondere positie dat ze die domeinen ook — en misschien wel in de eerste plaats — als hun terrein beschouwen. Veel minder is deze dominantie aan het werk in het derde milieu. Hier kan de jeugd veeleer een eigen domein creëren dat hoe bescheiden ook van

pretentie, zich als een op zichzelf staand sociaal territorium manifesteert.

Nu zou men kunnen zeggen dat daar, waar in het derde milieu plaats is voor volwassenen, in meer dan incidentele ontmoeting met jongeren, van jeugdwerk kan gesproken worden. Op deze wijze ligt volgens de Nederlandse jeugdsocioloog S.J. VAN HESSEN het jeugdwerk, i.c. het jeugdtehuiswerk, in het perspectief van een optimum in dubbele zin.

In de eerste plaats is er het optimum van samen jong zijn dat men daarin van de jeugd uit gerealiseerd wil zien. In de tweede plaats is er een optimum van eveneens te realiseren bepaalde «bedoelingen». Hierbij wordt van de premisse uitgegaan dat door de bemoeienissen van de zijde van de — jonge of oudere — volwassene aan dit groepsleven in het derde milieu een bepaalde strekking

en gestalte kan worden gegeven welke resulteert in een «vormend» effect voor de deelnemers. Men kan hierbij verstrekkende doelstellingen, of zich tot veel bescheidener en dichter bij huis blijvende taakstellingen beperken, toch zal het jeugdwerk echter nooit identiek zijn met het samen jong zijn zonder meer. Het concretiseren van dat meerdere aan bedoeling of taakstelling vanuit de wereld van de niet-jeugdigen met betrekking tot het samen jong zijn, leidt er toe **voortdurend** te zoeken en te proberen om die beide optima te harmoniseren. Het zal wel duidelijk zijn dat dit streven slechts efficiënt kan zijn wanneer het plaats vindt met goede kennis en juist begrip van het eigentijds samen jong zijn en wanneer voor de jeugdigen de mogelijkheid openblijft tot inspraak bij het gestalte geven aan het eigen onderling samen zijn.